

Приймаченко Д. В.,

*доктор юридичних наук, професор, проректор з наукової роботи
Університету митної справи та фінансів*

Лютіков П. С.,

*доктор юридичних наук, професор, професор кафедри
публічного та приватного права
Університету митної справи та фінансів*

СУБ'ЄКТИ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ ЗАКЛАДАМИ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

SUBJECTS OF PUBLIC ADMINISTRATION BY PRE-TERTIARY VOCATIONAL EDUCATION INSTITUTIONS IN UKRAINE

Актуальність обраної теми обумовлена з одного боку, доцільністю запровадженням інноваційного міжнародного досвіду в процес публічного адміністрування в сфері освіти, а з іншого – потребою удосконалення суб'єктного складу публічного адміністрування в сфері фахової передвищої освіти, з'ясування обсягу їх компетенції та співвідношення владних повноважень.

Мета презентованої статті полягає в тому, щоб на основі комплексного аналізу теоретичних засад адміністративно-правової науки, норм чинного законодавства в сфері освіти, правозастосовної діяльності, встановити систему суб'єктів публічного адміністрування, визначити їх роль в процесі реалізації законів та інших нормативно-правових актів в освітній сфері, виявити вади правового регулювання та сформулювати науково обґрунтовані пропозиції щодо їх подолання.

Відповідно до сформульованої мети визначено наступні задачі: проаналізувати законодавчі актив сфері освіти та встановити інституційний механізм публічного адміністрування в досліджуваній сфері; визначити поняття публічного адміністрування в сфері фахової передвищої освіти; дослідити правові та організаційні засади функціонування суб'єктів публічного адміністрування в сфері фахової передвищої освіти: сучасний стан та перспективи; сформулювати пропозиції щодо удосконалення національного законодавства в сфері освіти.

Методологічне підґрунтя дослідження становить цілісна та узгоджена система методів, способів та прийомів наукового пізнання, що дозволила проаналізувати обране правове явище у єдності його соціального змісту та юридичної форми.

Усвідомлення колізійних питань функціонування системи суб'єктів публічного адміністрування в сфері фахової передвищої освіти та пропонувані зміни до чинного законодавства в сфері освіти дозволять удосконалити інституційний механізм публічного адміністрування в сфері освіти. В результаті це дозволить визначити роль окремих суб'єктів в системі публічного адміністрування в сфері фахової передвищої освіти, з'ясувати обсягу їх компетенції та співвідношення владних повноважень.

Ключові слова: *публічне адміністрування, суб'єкти публічного адміністрування, сфера освіти, фахова передвища освіта, законодавство в сфері освіти.*

The urgency of the chosen topic is due to the expediency of introducing innovative international experience into the process of public administration in the field of education on the one hand, and to the need of improving the subject composition of public administration in the field of pre-tertiary vocational education, to clarify the extent of their competence and the ratio of authority – on the other.

The purpose of the presented article is to establish a system of subjects of public administration, to determine their role in the process of implementing laws and other legal acts in the field of education, to identify the defects of legal regulation and formulate scientifically based proposals for overcoming them.

In accordance with the formulated purpose, the following tasks were defined: to analyze the legislative acts of education sphere and set the institutional mechanism of public administration in the researched field; to define the concept of public administration in the sphere of pre-tertiary vocational education; to investigate the legal and organizational principles of the functioning of public administration entities in the field of pre-tertiary vocational education: current state and prospects; to formulate proposals for improving national legislation in the field of education.

The methodological basis of the study is a coherent and consistent system of methods, means and techniques of scientific knowledge, which allowed us to analyze the chosen legal phenomenon in the unity of its social content and legal form.

Awareness of the conflicting issues of the functioning of the public administration subjects' system in the field of vocational higher education and the proposed changes to the current legislation in the field of education will allow us to improve the institutional mechanism of public administration in the field of education. As a result, it will allow us to determine the role of individual subjects in the system of public administration in the field of vocational higher education, to find out the extent of their competence and the ratio of power.

Key words: *public administration, subjects of public administration, the field of education, pre-tertiary vocational education, legislation in the field of education.*

Постановка проблеми. З метою реалізації приписів ст. 13 Міжнародного пакту про економічні, соціальні і культурні права [1] Конституція України (ст. 53) [2] визнає право на освіту за кожною людиною й гарантується їй незалежно від віку, статі, раси, стану здоров'я, інвалідності, громадянства, національності, політичних, релігійних чи інших переконань, кольору шкіри, місця проживання, мови спілкування, походження, соціального і майнового стану, наявності судимості, а також інших обставин та ознак. Це право забезпечується по-перше, розгалуженою мережею закладів освіти заснованих на державній та інших формах власності; по-друге, відкритим характером закладів освіти, створення рівних умов для вільного вибору профілю та спеціалізації навчання відповідно до здібностей та інтересів громадянина; по-третє, різними формами навчання.

До конституційних обов'язків держави належить забезпечення формування та розвитку національної системи освіти – сукупності складників освіти, рівнів і ступенів освіти, кваліфікацій, освітніх програм, стандартів освіти, ліцензійних умов, закладів освіти та інших суб'єктів освітньої діяльності, учасників освітнього процесу, органів управління у сфері освіти, а також нормативно-правових актів, що регулюють відносини між ними (п.25 ст. 1 Закону України «Про освіту») [3]. Відтак констатуємо, що система органів управління у сфері освіти є невід'ємною складовою системи освіти, а за своє роллю та призначенням – визначальною в механізмі правового регулювання в сфері освіти.

Наразі Україна перебуває на етапі удосконалення системи публічного адміністрування в сфері освіти й, зокрема, в сфері фахової передвищої освіти (далі – ФПО), оскільки в сучасних умовах державне управління вже

не розглядається як «окремий вид державної діяльності, яка здійснюється різними органами держави (насамперед органами виконавчої влади) і потребує застосування засобів владно-організуючого впливу на суспільне значимі процеси в інтересах їх впорядкування і цілеспрямованого розвитку» [4, с. 16]

Перехід до публічного адміністрування в сфері ФПО, яке може забезпечити умови для поєднання освіти з виробництвом з метою підготовки конкурентоспроможних фахівців для забезпечення потреб суспільства, ринку праці та держави, бере до уваги інтереси регіонів, зростання автономії закладів ФПО, є тривалим поступальним процесом, що потребує відповідного законодавчого врегулювання, організаційного забезпечення, а також інституційного механізму.

Аналіз останніх досліджень. Проблема публічного адміністрування була предметом наукових розвідок представників як теорії управління, так і вчених-адміністративістів, зокрема, Авер'янова В.Б., Андрійко О.Ф., Коломоєць Т.О., Кузьменко О.В., Малиновського В.Я., Матюхіної Н.П., Нижник Н. Р. Селіванова А.О. та інших. Окремі аспекти публічного адміністрування у сфері освіти досліджували такі науковці як, як Губерська Н.Л., Курко М.Н., Мосьонз С.О., Савіщенко В.М., Шаповал Р.В., Щокін Р.Г. та інші. Проте, аналіз системи суб'єктів публічного адміністрування в сфері ФПО, їх правовий статус залишились поза увагою вчених-адміністративістів.

Мета презентованої статті полягає в тому, щоб на основі комплексного аналізу теоретичних засад адміністративно-правової науки, норм чинного законодавства в сфері освіти, правозастосовної діяльності, встановити систему суб'єктів публічного адміністрування,

визначити їх роль в процесі реалізації законів та інших нормативно-правових актів в освітній сфері, виявити вади правового регулювання та сформулювати науково обґрунтовані пропозиції щодо їх подолання.

Виклад основного матеріалу. Подальший аналіз суб'єктів публічного адміністрування в сфері ФПО, встановлення їх системи, вимагає визначення поняття публічного адміністрування, специфіки його прояву в досліджуваній сфері для встановлення прийняттого в цій царині та узгодженого з її понятійно-категоріальним апаратом галузевого розуміння публічного адміністрування.

Вирішальне значення в цьому має розкриття загальнотеоретичного змісту поняття «публічне адміністрування». Принагідно, варто вказати, що в національній науковій спільноті існують різні точки зору щодо правової природи публічного адміністрування, що, в свою чергу, обумовлює існування багатоманіття різних підходів до визначення поняття «публічне адміністрування». Воно отожднюється з управлінням (державним або публічним), або розглядається крізь призму методів управлінської діяльності суб'єктів із владними повноваженнями, або визначається за колом інтересів чи функцій держави, або розглядається вужче, ніж управління (стосується зовнішньої діяльності з надання послуг), або ширше, ніж управління тощо. З урахуванням попередніх наукових здобутків з досліджуваної тематики, пропонуємо взяти за основу визначення Щокіна Р.Г., який вважає, що публічне адміністрування у сфері освіти – це діяльність, яка полягає у створенні умов для забезпечення права на освіту, що реалізується шляхом організації та створення правових основ функціонування ринку освітніх послуг, забезпечення якості надання освітніми закладами освітніх послуг (контроль, ліцензування, підготовка та перепідготовка фахівців з надання освітніх послуг тощо), забезпечення виконання державних програм у сфері освіти, встановлення та забезпечення обсягів бюджетного фінансування закладів освіти всіх рівнів тощо (5, с. 229).

Публічне адміністрування в сфері освіти й, зокрема в сфері ФПО має бути забезпечене ефективним механізмом, який був би

здатний втілити його в реальне життя. Адже, воно повинно являти собою не ізольовані та епізодично діючі державні інституції, громадські організації, а комплекс об'єднаних єдиною метою, методологією та організаційною структурою державних організацій (органів та установ), органів місцевого самоврядування, громадських та інших інституцій, координованих з єдиного центру, що працюватимуть на постійній основі, з метою практичної реалізації державної політики в сфері освіти. Держава повинна мати систему інститутів і організацій з відпрацьованими та ефективними технологіями та механізмами регулювання діяльності в сфері освіти. З урахуванням євро інтеграційного курсу України, такий інституційний механізм (система інституцій, об'єднаних спорідненою метою – участі у реалізації державної політики в сфері освіти) повинен враховувати міжнародну практику публічного адміністрування в сфері освіти.

Діючий інституційний механізм публічного адміністрування в сфері ФПО, в цілому, визначений основними положеннями, що сформульовані в Законах України «Про освіту» [3], «Про фахову передвищу освіту» [6], інших законодавчих та підзаконних нормативно-правових актах, але він не позбавлений певних недоліків, що породжує деякі складнощі, в першу чергу щодо визначення суб'єктного складу його учасників, розмежування їх повноважень у цій сфері, відповідальності за прийняті рішення.

Формування інституційного механізму в досліджуваній сфері здійснюється за умов суттєвого впливу політичних, економічних, організаційних та соціальних факторів та залежить від характеру політико-економічних взаємозв'язків у державі.

З урахуванням викладеного пропонуємо під інституційним механізмом публічного адміністрування в сфері ФПО мати на увазі систему органів публічної адміністрації, суб'єктів делегованих повноважень та громадських самоврядних утворень, що залежно від компетенції (нормативно визначеної сфери діяльності, обсягів та змісту покладених на них завдань і функцій, з використанням наданих їм повноважень) реалізують публічну владу та забезпечують публічні інтереси у сфері ФПО. Система

суб'єктів публічного адміністрування у досліджуваній сфері утворює єдине ціле, її елементи взаємодіють між собою та зовнішнім середовищем у процесі досягнення поставлених цілей.

Аналіз чинного законодавства в сфері освіти свідчить про те, що законодавець обмежує коло суб'єктів публічного адміністрування лише до державних органів та органів місцевого самоврядування. Зокрема, відповідно до ст. 11 Закону України управління у сфері ФПО у межах своїх повноважень здійснюють: 1) Кабінет Міністрів України; 2) центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки; 3) центральний орган виконавчої влади із забезпечення якості освіти; 4) державні органи, до сфери управління яких належать заклади фахової передвищої освіти або заклади вищої освіти; 5) органи влади АРК, органи місцевого самоврядування, до сфери управління яких належать заклади фахової передвищої освіти [6].

Разом з тим, якщо виходити з наведеного вище визначення публічного адміністрування, вважаємо, що коло суб'єктів публічного адміністрування в сфері ФПО є неповним, а тому потребує уточнення та доповнення. Зокрема, до досліджуваних суб'єктів необхідно також зараховувати громадські фахові об'єднання та органи громадського самоврядування, діяльність яких теж передбачено Законом України «Про фахову передвищу освіту» (ст. 13, 33, 40 тощо) [6] та які мають повноваження управлінського характеру. Крім того, в Законі України «Про освіту» [3] прямо передбачено здійснення державно-громадського управління в сфері освіти (ст. 70) та громадського нагляду (контролю) у сфері освіти (ст. 71) суб'єктами якого є саме громадські утворення.

Визнання громадських самоврядних утворень в якості суб'єктів публічного адміністрування повною мірою корелюється зі змістом Національної стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 р. [7] де одним з основних напрямків її реалізації була модернізація системи управління освітою. У Національній стратегії зазначалося, що сучасна система управління освітою мала розвиватися як державно-громадська, повинна враховувати регіональні особливості, тенденції до зростання автономії навчальних закладів, конкурентоспроможність їх освітніх послуг. Діяльність

освітян повинна спрямовуватись на пошуки нових демократичних відкритих моделей управління освітою, що зорієнтовують освітні процеси не на відтворення, а на розвиток. У ній передбачалося забезпечення державного управління з урахуванням громадської думки, унаслідок чого повинно було змінитись навантаження, функції, структура і стиль центрального та регіонального управління освітою.

Відповідно до цієї моделі управління, особистість, суспільство та держава мали стати рівноправними суб'єктами і партнерами. Зазначене передбачало, в тому числі й: оптимізацію органів управління освітою, децентралізацію управління у цій сфері; перерозподіл функцій і повноважень між центральними та місцевими органами управління освітою; розроблення системи заходів (науково-методичних, фінансово-економічних тощо) стосовно впровадження ідеї автономії навчальних закладів, розширення їх прав і можливостей щодо фінансової самостійності; подолання бюрократизації в системі управління освітою, удосконалення порядку перевірок та звітності навчальних закладів; та інші заходи, спрямовані на підвищення ролі громадських об'єднань в управлінні в сфері освіти. Вважаємо, що саме така державно-громадська система управління освітою здатна забезпечити прискорений інноваційний розвиток української держави, а також забезпечити умови для розвитку, самоствердження та самореалізації кожної особистості. І, хоча, формально строк реалізації стратегії вичерпався, можемо констатувати, що не усі завдання було реалізовано в повному обсязі, не усі цілі досягнуті.

В іншому програмному документі в сфері освіти, що визначає напрями розвитку системи вищої освіти на сучасному етапі розвитку суспільства та економіки країни та визначає її основні характеристики, що повинні бути сформовані до 2032 р. [8], про участь громадських самоврядних утворень в публічному адмініструванні не йдеться, що свідчить або про завершення формування моделі державно-громадської системи управління, або про відмову від такої моделі адміністрування в сфері освіти.

Разом з тим, в сфері ФПО, наразі, діють різного роду громадські утворення, наприклад: Громадська рада при Міністерстві освіти і науки України яка є тимчасовим консультативно-

дорадчим органом, утвореним для сприяння участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики, ефективної взаємодії МОН України з інститутами громадянського суспільства, здійснення громадського контролю за діяльністю МОН України, врахування побажання громадськості при формуванні та реалізації державної політики у сфері компетенції МОН України [9]. При МОН України та її територіальних підрозділах функціонують й інші консультативно-дорадчі органи.

Крім того, в сфері ФПО діють й інші громадські утворення, які не мають безпосереднього організаційного зв'язку з державними інституціями, наприклад: «Всеукраїнська асоціація працівників вищих навчальних закладів I-II рівнів акредитації», Рада директорів закладів фахової передвищої освіти Дніпропетровської області» тощо. Ці організації мають статус постійно (тимчасово) діючих консультативно-дорадчих органів в системі освіти, що створені з метою ефективного забезпечення реалізації державної політики в сфері ФПО з урахуванням регіональних особливостей, демократизації управління та прозорості рішень з питань діяльності системи ФПО, сприяння розвитку та популяризації ФПО, координації роботи закладів ФПО з питань удосконалення системи управління освітою, підвищення ефективності виховної, навчально-методичної і наукової роботи, а також, задоволення професійних, наукових, соціальних, культурних та інших інтересів своїх членів.

З метою більш повного розуміння місця й ролі тієї чи іншої інституції в системі суб'єктів публічного адміністрування в сфері ФПО варто використати структурно-функціональний метод. Структурно-функціональний метод є однією з найважливіших форм застосування цього методу в дослідженні управлінських явищ і процесів. Сутність його полягає у розділенні складного об'єкта на складові частини, вивченні зв'язків між ними та у визначенні притаманних їм специфічних функцій (ролей), спрямованих на задоволення відповідних потреб системи управління персоналом з урахуванням цілісності останньої та її взаємодії із зовнішнім середовищем [10. с. 97].

Презентована стаття не передбачає функціональний аналіз тих суб'єктів публічного адмі-

ністрування в сфері ФПО, діяльність яких прямо передбачена Законом України «Про фахову передвищу освіту», зокрема КМ України, МОН України та його територіальних підрозділів, Державної служби якості освіти України, державних органів, органів місцевого самоврядування до сфери управління яких належать заклади ФПО (Міністерство оборони України, Міністерство культури та інформаційної політики України, обласні та міські ради тощо).

Разом з тим, саме використання структурно-функціонального методу дозволяє зарахувати до кола суб'єктів публічного адміністрування в сфері ФПО Національне агентство кваліфікацій – постійно діючий колегіальний орган, що здійснює визначені Законом України «Про освіту» та іншими актами законодавства функції у сфері кваліфікацій [11]. Повноваження якими наділено агентство, насамперед, пов'язані із розробленням нормативно-правових актів у сфері освітньої кваліфікації, супроводі Національної рамки кваліфікації, розробленням стандартів освіти та професійних стандартів, визнанням результатів навчання осіб, тощо. Агентство активно взаємодіє з органами та установами з питань забезпечення якості освіти, підвищення та забезпечення національної економіки висококваліфікованими фахівцями, міжнародного визнання здобутих в Україні освітніх та професійних кваліфікацій.

З метою здійснення наукового, навчально-методичного забезпечення модернізації змісту освіти, процесу виховання, розвитку, соціалізації особистості КМ України було створено Державну наукову установу «Інститут модернізації освіти» МОН [12]. Завданням Інституту за напрямком науково-методичної, науково-організаційної та експертної діяльності є: забезпечення інформаційного супроводу освітньої політики шляхом підготовки інформаційно-аналітичних матеріалів та рекомендацій, а також розробки послідовного алгоритму дій, спрямованого на реалізацію державної політики у галузі освіти; науково-методичний супровід у розробленні стандартів освіти та освітніх програм, організація їх експертизи; науково-методичний супровід, організація заходів з підвищення кваліфікації педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників закладів освіти

та установ; наукове та навчально-методичне забезпечення змісту дошкільної, початкової, загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, позашкільної освіти та виховної роботи тощо [13].

Вагомою передумовою для формування ефективної державної освітньої політики та надання якісних освітніх послуг є сучасне інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності в сфері освіти, що, в свою чергу, вимагає створення і ефективного використання інформаційних управлінських освітніх систем для автоматизованого збору, зберігання, оброблення, поширення достовірної галузевої статистичної інформації, а також підготовки на основі цієї інформації кваліфікованих аналітичних матеріалів, що давали б змогу відслідковувати відповідні тенденції і процеси у сфері освіти, враховувати їх при прийнятті ефективних управлінських рішень в процесі імплементації освітніх реформ. Саме з цією метою було створено Державну наукову установу «Інститут освітньої аналітики» [12]. Головною метою діяльності Інституту є здійснення інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності підрозділів МОН України та інших учасників освітньої діяльності, автоматизований збір освітньої інформації з використанням освітніх управлінських інформаційних систем, впровадження системної освітньої аналітики [14].

Місією Науково-методичного центру вищої та передвищої освіти є сприяння підвищенню якості освіти задля сталого розвитку українського суспільства та добробуту населення, яка реалізується шляхом виконання наступних завдань: сприяння інноваційному розвитку та підвищенню якості освіти в Україні; науково-та навчально-методичний супровід підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців у закладах вищої та фахової передвищої освіти; задоволення потреб закладів вищої та фахової передвищої освіти в навчально-методичному забезпеченні підготовки фахівців; інформаційне забезпечення закладів вищої та фахової передвищої освіти з питань освіти; сприяння та підтримка інституційних, національних і загальноєвропейських ініціатив щодо неперервного професійного розвитку науково-педагогічних і педагогічних працівників; тощо [15]. Аналіз змісту

діяльності центру свідчить, що його можна вважати суб'єктом публічного адміністрування в сфері ФПО.

Таким чином, можемо констатувати, що МОН України з метою ефективного виконання своїх завдань, раціонального використання ресурсів (організаційних, матеріальних, кадрових) в межах своєї компетенції створює державні установи. Вважаємо, що у даному випадку можна вести мову про делегування повноважень галузевим міністерством нормативно визначених повноважень безпосередньому виконавцю з одночасним збереження права здійснювати контроль за здійсненням делегованих повноважень та можливістю відкликання таких повноважень з метою ефективної, повноцінної та раціональної їх реалізації із врахуванням як державних інтересів, так і законних інтересів споживачів освітніх послуг.

Вважаємо, що законодавець безпідставно не зарахував до кола суб'єктів публічного адміністрування засновників закладів ФПО. Аналіз правозастосовної діяльності в сфері ФПО свідчить, що крім МОН України, інших державних інституцій, органів місцевого самоврядування, засновниками досліджуваних закладів освіти можуть бути й заклади вищої освіти державної, комунальної та приватної форми власності (далі – ЗВО). ЗВО можуть створювати заклади ФПО із статусом відокремленого структурного підрозділу без статусу юридичної особи, наприклад, «Відокремлений структурний підрозділ «Оптико-механічний коледж Київського національного університету імені Тараса Шевченка» чи «Фаховий коледж Приватного вищого навчального закладу «Буковинський університет».

Прикладом державно-приватного партнерства в сфері освіти може бути створення закладу ФПО «Товариство з обмеженою відповідальністю «Голосіївський економіко-правовий фаховий коледж», засновником якого є Голосіївська районна рада м. Києва та ЗВО приватної форми власності – МАУП.

Зклади ФПО можуть засновуватись також юридичними особами приватного права – овозьмосковський фаховий кооперативний коледж економіки та права ім. С.В. Литвиненка, засновником якого є Дніпропетровська обласна спіл-

ка споживчих товариств. Крім того, засновником закладу ФПО можуть бути фізичні особи («Приватний заклад фахової передвищої освіти «Коледж інформаційних технологій «Шаг»»).

Повноваження засновника (засновників) щодо управління закладом ФПО визначаються законами України, підзаконними нормативними актами, а також установчими документами статутами засновника та закладу освіти. Засновник (засновники) закладу фахової передвищої освіти або уповноважений ним (ними) орган (особа): затверджує установчі документи закладу ФПО за поданням вищого колегіального органу громадського самоврядування закладу фахової передвищої освіти вносить до них зміни або затверджує нову редакцію; забезпечує створення у закладі ФПО інклюзивного освітнього середовища, універсального дизайну та розумного пристосування; здійснює контроль за недопущенням привілеїв чи обмежень (дискримінації) за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, віку, інвалідності, етнічного та соціального походження, сімейного та майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками; здійснює інші повноваження, передбачені законодавством та установчими документами закладу фахової передвищої освіти; тощо. Засновник (засновники) або уповноважений ним (ними) орган може (можуть) делегувати окремі свої повноваження наглядовій раді, керівникові та/або іншому органу управління закладу ФПО [6].

В сучасній адміністративно-правовій науці існує позиція і не безпідставно, згідно з якою до кола суб'єктів публічного адміністрування варто зараховувати й власне й ЗВО, які є юридичною особою публічного чи приватного права, основним видом діяльності якої є освітня діяльність – діяльність суб'єкта освітньої діяльності, спрямована на організацію, забезпечення та реалізацію освітнього процесу у формальній та/або неформальній освіті. Зокрема, І. О. Сквірський, вважає, що саме навчальні заклади є суб'єктами, які на місцевому рівні реалізують частину функцій МОН України, а в деяких випадках і інших центральних органів виконавчої влади, зокрема у сфері забезпечення реалізації права приватних осіб на доступ до освіти [16, с. 307].

Варто додати, що крім того, що ЗВО можуть бути засновниками закладів ФПО, вони беруть участь у забезпеченні суспільного та економічного розвитку держави через формування людського капіталу; створюють необхідні умови для реалізації учасниками освітнього процесу їхніх здібностей і талантів; забезпечують функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти та реалізують інші завдання в сфері освіти.

Висновки. Аналіз чинного законодавства в сфері освіти та практики його реалізації свідчать про наявність, в цілому, сформованого інституційного механізму публічного адміністрування в сфері ФПО. Разом з тим, констатуємо наявність вад організаційного та нормотворчого характеру. Домінуючими суб'єктами публічного адміністрування є органи публічної адміністрації, які наділені широким колом владних повноважень. Разом з тим, декларована державою модель державно-громадського управління вимагає свого змістовного оновлення та забезпечення реальними інструментами реалізації ідеї, яка в неї закладена. Зміни в системі публічного адміністрування вимагають удосконалення чинного освітнього законодавства. Зокрема пропонується доповнити систему органів управління у сфері ФПО (ст. 11 Закону України «Про фахову передвищу освіту») такими суб'єктами як: засновники закладів фахової передвищої освіти та органи громадського самоврядування у сфері фахової передвищої освіти.

Перспективним для подальших наукових розвідок вважаємо дослідження системи суб'єктів публічного адміністрування в сфері освіти й, зокрема, в сфері ФПО, аналіз їх функціональних повноважень в контексті євроінтеграційних процесів за участю України. Це по-перше, дозволить підвищити ефективність публічного адміністрування в системі освіти, по-друге, створить наукове обґрунтування для формування дієвого механізму державно-громадського управління в досліджуваній сфері, по-третє, сприятиме відходу від жорстко централізованої системи управління в сфері освіти й наданню реальної академічної автономії закладам освіти, що в підсумку, дозволить удосконалити механізм правового регулювання в сфері освіти.

ЛІТЕРАТУРА

1. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права від 16.12.1966 р.: ратифіковано Указом Президії ВР УРСР від 19.10.1973 р. № 2148-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042/card6#Public
2. Конституція України від 26.06.1996 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
3. Про освіту: Закон України Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. *Офіційний вісник України*. 2017. № 78. Ст. 2392.
4. Державне управління: проблеми адміністративно-правової теорії та практики / За заг. ред. В. Б. Авер'янова. К.: Факт, 2003. 384 с.
5. Щокін Р.Г. Публічне адміністрування у сфері освіти: підходи до формування поняття. *Право і суспільство*. 2018. № 3. С. 224-230.
6. Про фахову передвищу освіту: Закон України від 06.06.2019 р. № 2745-VIII. *Офіційний вісник України*. 2019. № 54. Ст. 1869.
7. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 р.: затверджено Указом Президента України від 25.06.2013 р. № 344/2013. *Офіційний вісник України*. 2013. № 50. Ст. 1783.
8. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 р.: схвалено розпорядженням КМ України від 23.02.2022 р. № 286-р. *Офіційний вісник України*. 2022. № 33. Ст. 1803.
9. Управління людськими ресурсами: філософські засади: навч. посібник для ВНЗ / В. Г. Воронкова, А. Г. Беліченко, О. М. Попов та ін.; ред. В. Г. Воронкова. ЗДІА. К.: Професіонал, 2006. 567 с.
10. Положення про Громадську раду при Міністерстві освіти і науки України: затверджено наказом МОН України від 25.05.2021 р. № 572. URL: <https://t1p.de/6rjza>
11. Статут Національного агентства кваліфікацій: затверджено постановою КМ України від 05.12.2018 р. № 1029. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1029-2018-%D0%BF#Text>
12. Про утворення Інституту модернізації змісту освіти та Інституту освітньої аналітики: постанова КМ України від 26.11.2014 р. № 687. *Офіційний вісник України*. 2014. № 98. Ст. 12843.
13. Статут ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти»: затверджено наказом МОН України від 16.11.2020 р. № 1411. URL: <https://drive.google.com/file/d/1flmBDwS5KkdnwMEYViUuCoMkslUR3aak/view>
14. Статут ДНУ «Інститут освітньої аналітики»: затверджено наказом МОНУ від 04.02.2019 р. № 125. URL: <file:///H:/Statut-2019-rik-DNU-IOA.pdf>
15. Статут ДУ «Науково-методичний центр вищої та фахової передвищої освіти»: затверджено наказом МОН України від 23.05.2019 р. № 711. URL: https://nmc-vfpo.com/wp-content/uploads/2022/10/statut_compressed.pdf
16. Сквірський І.О. Громадський контроль у публічному управлінні: теоретико-правові та праксеологічні аспекти: дис... д.ю.н. КНУ ім. Тараса Шевченка, 2013. 423 с.